

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 64

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Π. Δασκαλάκη
Τηλέφωνο: 210 3742411
Email: stateaid_unit@minfin.gr

**Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος "Στερεά Ελλάδα",
Υψηλάντη 12,
Λαμία, 35131
Υπόψη Μ. Σακελλάρη**

Θέμα : Διατύπωση γνώμης σχετικά με το σχέδιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χωρικού Φορέα "Δήμος Λαμιέων - Αναπτυξιακός Οργανισμός «Αμφικτυονίες Α.Ε.»" - Νέα Έργα».

Σχετ. : Το με αρ. πρωτ. 130/20-01-2025 έγγραφο της ΕΥΔ Προγράμματος "Στερεά Ελλάδα", (αρ. πρωτ. εισ ΥΠΕΘΟΟ 9896/ΕΥΚΕ 64/21-1-2025).

1. Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού και του συνημμένου σχεδίου πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χωρικού Φορέα "Δήμος Λαμιέων - Αναπτυξιακός Οργανισμός «Αμφικτυονίες Α.Ε.»" - Νέα Έργα», με το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

Σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 «περιεχόμενο της πρόσκλησης», η παρούσα πρόσκληση στοχεύει στη χρηματοδότηση των νέων δράσεων/πράξεων της επικαιροποιημένης/συνεχιζόμενης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) με τίτλο «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Λαμιέων 2021-2027» του Χωρικού Φορέα Δήμος Λαμιέων - Αναπτυξιακός Οργανισμός «Αμφικτυονίες Α.Ε.». Ειδικότερα, η πρόσκληση θα χρηματοδοτήσει τις παρακάτω δράσεις/πράξεις:

- Βελτίωση βιοκλιματικών δεικτών μέσω της αναβάθμισης και επέκτασης του αστικού πρασίνου.
- Δημιουργία πάρκου αναψυχής και άθλησης στο Ισιαδάκι.
- Αναβάθμιση Κοινόχρηστων Χώρων και Χώρου Πρασίνου στην Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας.
- Δημιουργία - αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων σε Κοινότητες του Δήμου Λαμιέων.
- Κατασκευή δύο ισόπεδων κυκλικών κόμβων εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλης Λαμίας.
- Βελτίωση εσωτερικής οδοποιίας και ανάπτυξη δικτύου πεζοδρόμων στο Πολεοδομικό συγκρότημα Λαμίας.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

- Βελτίωση οδικού τμήματος Κάστρου - Αφανού.
- Ανάπλαση τριών κεντρικών πλατειών πόλης της Λαμίας βάσει των αρχών βιοκλιματικής και ενεργειακής απόδοσης.
- Ενεργειακή αναβάθμιση Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου (ΔΑΚ) Λαμίας «Αθανάσιος Διάκος» και λοιπών δημοτικών υποδομών σε Δημοτικές Ενότητες.
- Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτηρίων και εμβληματικών υποδομών.
- Ανάπλαση και αντιπλημμυρική θωράκιση βόρειας εισόδου Λαμίας.
- Ολοκλήρωση ανάπλασης με παρεμβάσεις για την αντιπλημμυρική προστασία της οδού Τυμφρηστού στην πόλη της Λαμίας.
- Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Λαμιέων (DMO).
- Θερμοπύλεια.
- Στερέωση και Αποκατάσταση Β-ΒΔ τμήματος του Κάστρου Λαμίας, του Ακροπυργίου και των εναπομεινάντων τμημάτων (ανατολικού και δυτικού).
- Social Lamia.

Ως δικαιούχοι για την υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων), προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του/ων Προγράμματος «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» καλούνται οι :

- ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ,
- ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ και εποπτευόμενοι φορείς του
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους και η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 14.212.237,91 ευρώ.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση».

Ως «επιχείρηση» θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.

Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια κρατική χρηματοδότηση προς οποιονδήποτε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα είναι κρατική ενίσχυση πρέπει να ισχύουν σωρευτικά τα παρακάτω κριτήρια:

- Χορήγηση/μεταφορά κρατικών πόρων
- Επιλεκτική ενίσχυση προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής
- Παροχή πλεονεκτήματος
- Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού και του ενδοενοσιακού εμπορίου

3. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικειμένου της πρόσκλησης, το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο δύναται να εμπίπτουν οι προτεινόμενες πράξεις ποικίλει και ως εκ τούτου, για την πλήρωση του κριτηρίου

της συμβατότητας με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, κάθε πράξη της εν λόγω πρόσκλησης πρέπει να αξιολογηθεί διακριτά.

4. Όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων, κρίνεται ότι έχει αυτό έχει οριστεί πλήρως στο διατακτικό της πρόσκλησης.

5. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου της πρόσκλησης και ειδικότερα στο σημείο 3.4 να προστεθεί το εδάφιο «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

Στο σημείο 3.5.7.1. η αναφορά «θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για παρεμβάσεις στις δημόσιες κτιριακές υποδομές με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου του έργου» θα πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου του έργου».

Στο σημείο 3.5.7.2. η αναφορά «Έργα που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης» θα πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης»

και να προστεθεί το παρακάτω εδάφιο:

- Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλοτρίωτου Κανονισμού, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του Κανονισμού αυτού.

Τέλος στο σημείο 3.5.7.3., η αναφορά «έως το χρόνο απόσβεσης του πάγιου εξοπλισμού», να αναδιατυπωθεί ως εξής: «έως το πέρας της οικονομικής ζωής του πάγιου εξοπλισμού».

Αναφορικά με τη δυνατότητα να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων από την ενεργειακή αναβάθμιση των δημόσιων κτιρίων από δράσεις όπως η αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με αξιοποίηση ΑΠΕ, συστήνεται στην πρόσκληση να διατηρηθεί το σημείο 3.5.7.4 και να διαγραφεί ή να επικαιροποιηθεί το σημείο 3.5.2.2 βάσει την ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας.

6. **Γενική επισήμανση:** Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία ΕΥΔ όσον αφορά στην χρηματοδότηση πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους δικαιούχους/συνδικαιούχους πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο ανωτέρω δικαιούχος ή άλλοι δικαιούχοι έχουν ήδη (όπως π.χ. η πρόσκληση με τίτλο ««Έργα ενεργειακής αναβάθμισης και αξιοποίησης ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια και υποδομές» από την ΕΥΔ ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, με δικαιούχους ΟΤΑ Α' Βαθμού (Δήμοι) και Β' Βαθμού (Περιφέρειες) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και τους εποπτευόμενους φορείς τους, Δημόσιους Φορείς - Φορείς Κυβέρνησης, Φορείς Γενικής Κυβέρνησης - που λειτουργούν στο επίπεδο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που λειτουργούν στην Περιφέρεια Στερεάς ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

6. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων» :

- Μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

Επιπλέον και εφόσον για την υλοποίηση της πράξης χρησιμοποιηθεί άρθρο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, πρέπει :

- με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει την ΕΥΚΕ ΧΕ το Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (ΓΑΚ), που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ ΧΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ.
- σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση αφορά σε ποσό 100.000 € και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει να αποστείλει στην ΕΥΚΕ ΧΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή ΤΑΜ (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων» (Παράρτημα III του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ).

7. Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

2. Γραφείο Γενικής Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

